

Avskrift av

ATA Snabbinventeringen i Bollnäs kyrka den 6 oktober 1829

2021

Sid 343

Bollnäs

Till underdåning åttlydnad af Kongl. Majst.s någoga förordning af den 17 April 1828. Rörande forntida minnesmärkens fredande och bevarande, och att fullgöra hvad Upsala Dom Capitel i stöd deraf fleskrifvit, har inventering den 6 October 1829 hållits i Bollnäs Kyrka i undertecknades Nervaro och enligt hvad nämnde höga författnings 3dje § stadgar, få vi härmedelst anteckna till Protokolle hvad därstädes funnits:

Bollnäs Kyrka är byggd till det mesta af gråsten, långt före reformationen. Ingemundus Pastor i Bollnäs skall hafva lefvat 1312. Kyrkan lärer hafva undergått åtskilliga förändringar. År 1468 i Andrae Episcopi Gardensis tid: Åren 1590 och 1711 då eldsvådor öfvergått och till en del förstört henne; År 1753. Utvidgades hon och förvandlades till Korskyrka. Åren 1807. och 1813. har tornet dels ombygds, dels reparerats, så att det nu har en fyrkantig form med ett sluttande och något rundadt tak, ofvan hvilket en liten dome, hvilande på arkader, är försedd med ett förgylldt klot och kors. Ofvan tornluggarna vid taklisten äro tornurets 4 Ziffertaflor anbragte med förgyllda visare och numror, samt öfverst derpå ett litet förgylldt klot på alla fyra sidorna af Tornet. Det finnes 3ne ringklockor, den största vägende nära 13 Skeppund, på hvilkens ena sida Carl XII är gjuten till hälft med omskrift: Carolus XII Rex Sueciae. – På andrasidan är följande inscription: Mitt gälla dunderklang i vida luften knallar, och Bollnäs Sockenmän till Kyrkja samankallar. Sven Vatz, dess Herde låt mig förra gång få ljud, till att uppväcka folk att lofva Herren Gud. Sen när en himmelsk eld eländigt mig förbrände, och gjorde på mitt ljud en grym och ynkelig ände, När man efter Christi Byrd ett, sju, elfva skref, jag uti Meijers hus i Stockholm gjuten blef. Anno MDCCXI. Nic. Klefberg P.P. loci. – Vid öfra kanten är 1sta versen af Davids 95 Psalm, och vid den nedra versen 3 av Esa 6 Capit. Med bokstäfver gjuten.

(1 **skeppund**, = 20 lispund, = 400 skålpund, » 170 kg (avlyst))

Den 2dra klockan, vägende 6 Skeppund 6 Lispund har på ena sidan en bild föreställande Verldens frälsare med omskrift: Salvator mundi salva nos, och medp, denna 2ne mindre bilder i bedjande ställning. På andra sidan läses följande: Du Bollnäs, Christi hjord, när du mig hörer klinga, att höra Herrens ord, du måste dig då kringa. Anno MDCCXI. Nic. Klefberg. Vid öfra och nedra kanterna äro verser af Davids 95 och 96 Psalm med bokstäfver gjutna. –

Den 3dje klockan, vägende 3 Skeppund 1 Lispund 4 skålpund, har på ena sidan några verser af Davids 84 och 97. Psalm gjutna med bokstäfver och därefter: Denna Klocka är gjuten af Gerhard Meijer i Stockholm 1759. På andra sudan läses: Du Christi Hjord, som Boldnäs hyser, jag hopsamlar med mitt skall, Ett prof af Herrens trohet lyser, I mig och i den kostnad all, Han gort Guds helga hus till ära, tillika med sin Kaera; Herr Prosten Bergmans

minne i Boldnäs blir till sista att, och med sin man af lika sinne, har varit Fru Hedvig Possicht; Thy Boldnäs Boer och begäras, Att jag skall bägges namn få bära. – På östra kanten är Psalmen 66 v. 5 gjuten med bokstäfver.

Kyrkans innanrede är: 1o Bänkarna utan prydnad, perlfärgade med blå rosiga framstycken inom gröna kanter. 2do Trädgolf. 3tio Trenne Läktare målade lika med bänkarna och af hvilka endast orgelläktaren har någon förgyllning på vissa kanter- 4o Orgelverket byggt på 1740-talet fram vid sjelfva korsgången med ett valf som gifuer öppen utsigt åt altaret från den bakom till större delen liggande läktaren. Orgelverket består af 12 Stämmor har förgyllning på vissa delar, och är målningen så anbragt att den föreställer åtskilligt bildhuggeri arbete. 5o Predikstolen är byggd i antik smak i fyrkantig form, men förgyllda bilder i fördjupningar troligen föreställande några af Propheterna. Åtskillige prydnader och bildhuggeri arbete finnes öfverallt derpå anbragt, dels förgylldt och försilfradt, dela måladt; Dess himmel är sexkantig med en dufva midt uti, och ofvantill föreställande en pelikan med sina ungar, hvarpå försilfringen till det mesta är borta. – 6o Ett altarbord, hvilande på en tegelstensfot framför ett fönster, på hilket ett Crucifix och några ljusstakar, utom betäckningen af kläde och linne utgöra prydnaderna.

Af en gammal Altartafla som i mannaminne icke varit i Kyrkan uppsatt förvaras i en Materialbod följande stycken: 10 En tafla med förgylld ram, hvarpå ingen målning kan urskiljas. 2o Ett skåp med dubbla dörrar, vid hvilkas öppnande åt sidorna, det befinnas fullsatt af förgyllda bilder i åtskillige grupper. Det hela synes föreställa ett tempel, hvars pelare och hvalf är rikt förgylldt, der Gudstjenst hålles och det folk af olika nationer, männer, quinnor och barn samlat sig. Några bilder äro alldeles borta, andra skadade och stympade. 3o Ett skåp, som och haft flere förgyllda trädbilder på de dubbla dörrarna, och i skåpet; men af hvilka många saknas och deras förgyllning är af ålder förderfvad. Det hela föreställer Frälsaren och 12 hans Lärjungar. Dessa skåp hafva troligen på ömse sidor af förutnämnde tafla å väggen varit uppsatta i Kyrkan och ofvan på dem, liksom här och der i Kyrkan, en mängd större och mindre trädbilder dels målade, dels förgyllda varit rengerade. Dessa bilder, 19 till antalet, af hvilka de flästa äro mer och mindre skadade, samt 2ne Englabilder, och 2ne bevingade Englahufvuden förvaras i en Materialbod. Derjemte finnes ett söndrigt trädfat, på hvilket Johannis hufvud ligger. 2ne Crucifix, ett mindte, ett något större, målade och gjorda af träd: 2ne pyramider med förgylldt bildhuggaeri på sidorna, som i Choret stått på 2ne fotpelare, der nu i stället 2ne trädurnor med någon förgyllning i katerna, äro applicerade: - På pyramiderna låses i medaillonern bokstäfverna C. T. M och S. T. V., Detta alt förvaras i en Materialbod. –

Uti Kyrkan finnes 3ne Epitaphier: 1o Ett öfver Prosten Vatz och hans Fru. Midt uti föreställ: ingången till en graf med 2ne pelare, på sidorna prydt med åtskilligt förgylldt bildhuggeri, och de aflidnas bröstbilder. Öfverst står en måladt trädbild med en gloria omkring hufvudet. Af bildhuggeriet har en del nedfallit och förvaras serskildt i Sacristian. Midt uti detta Epitaphium läses följande i förgyllda botstäfver: Epitaphium upsatt Gudi till ära, detta heliga Herrans hus till prydnad och den fordna Välärevördige och Höglärde Herr Pråsten och Kyrkoherden i Boldnäs Sveno Vatz, samt dess Kära Maka den ärebara och Gudsälskande Matrona Catharina Thures dotter till ett välförtjent ähreminne på jorden m.m. Åhr 1697. Nederst läses i en Medaillon: De rättfärdiges åminnelse blifver i välsignelse bland menniskor i himlen hos Gud. –

INVENTARIA

Anna-Johanna von Platen

Org.nr 680216-9349

Innehar FA-skatt

Bg: 5842-8491

Blomstervägen 10

Tel. 070-728 57 75

e-post: anna-johanna@inventaria.se

812 41 GÄSTRIKE HAMMARBY

Webbadress: www.inventaria.se

2do Öfver Prosten och Kyrkoherden i Bollnäs Niqolaus Klefberg. Detta Epitaphium är i ova form med åtskilliga Zirater och förgylldt bildhuggeru i kanterna. Öfvert äro 2ne Englabilder som hålla en krona. Inscription är anbragt midtuti och tillkännagifver Clefbergs vigligaste lefnadshändelser, födelseåret 1654, året 1694 då han blef Pastor i Bollnäs, samt hans dödsdag den 25 Jan. 1726. – I medailloner läses, öfverst: Vi skola blifva när Herranom alltid; Så tröster eder nu med dessa orden inbördes. 1. Thess. 4- nederst: Men den faste Guds grund blifver ständandes och hafver detta insegel: Herren känner sina 2. Tim.4.-

3o Öfver Prosten och Kyrkoherden O. Bergman, utgörande en svart Tafla med bred förgylld ram, på hvilken i förgyllda bokstäfver läses: Här hvilat den efter döden, som var outtrötterlig i lifvet att med lära uppbygga denna församling, med kostnad utvidga och pryda detta Herrens hus, Prosten Kyrkoherden Högärevördige och höglärde Herr Mag. Olof Bergman född den 30 Nov. 1698. död den 13 Maji 1761. Med honom gör sällskap under jorden, den som var hans ljufvaste sällskap oppå jorden Hans Käraste Maka, Dygdädla Fru Hedvig Possieth född den 25 Junii 1705, följde sin Man den 2 Maji 1762. Sina Käraste Föräldrar till välförtjent minne uppsatt af deras barn och arvingar. –

Grafstenar finnas, En på stora gången fram tid Chiret, inlagd lika högt med golfvet, på hvilken äro uthuggna en döds-kalle, en Pelikan, en bok, lagens taflor m.m. Inscriptionen är oläslig utom dessa orden i kanten: De som redeliga för sig En likaledes i sjelfva kyrkodörren med Inscription: Mortui tui vivent. Margeta Pers Dtr afsomna den 19 Sept. 1576. – En 3dje i andra Kurkodörren med påskrift: Ingeborg Olofs Dtr December 5 Ano 1504.

På Kyrkogården finnes endast en rättuppstående grafvård af slipad sandsten, i Grekisk smak, omgifven med Jern staquet, och på hvilken i förgyllda bokstäfver läses: Till minne af Lagmannen Sam. Er. Dahlman 27 år Härads-höfdinge i S. Helsingland; och Sonen Carl. Sam. Dahlman, 20 år Föräldrarnas glädje och hopp, döde på Renshammar den 20 Aug. 1809.

På norra sidan af Kyrkan finnes en listgång, som syns utmerka, att ett hål blifvit igenmuradt, igenom hvilket enligt sägen, öronbikt skett i äldre tiden. En gång tros hafva gått dit, från ett litet rum, som ännu finnes vid Kyrkodörren. –

Kyrkogården är omgifven a fev gråstensmur, som har tvänne höga jernposter, på hvilka öfverst är en förgylld krona. Vid kyrkan äro byggda 2ne Stenhus med spåntak, som nyttjas till Materialbodas, och under en af dem är ett bisättningsrum inrättadt.

I öfrigt finnas Kyrkans tillhörigheter varav följande:

Vägg-zirater.

1o En med oljefärg målad större tafla, föreställande Frälsarens nedtagande af korset.

2o Ett större måladt crucifix af träd.

3o Fyra stycken taflor med förgyllda ramar, fyra andra med målade ramar, hvilka alla omsluta åtskilliga Konunga Tal.

4o Fyra taflor i träramar hvilka omsluta åtskilliga grafskrifter

Silfver.

1o n större Communion-Kanna, som väger 131 1/8 lod, på hvilken läses: Mundus reverendissimi olim domini Nicolai Dzyergousky Archiepiscopi Gnesiensis. Förnyad år 1758. Dåvarande Pastor och Praepositus i Boldnäs Olof Bergman.

2o En mindre do kanna, som väger 115 $\frac{1}{4}$ lod, på hvilken ena sida äro graverade orden i Joh. 1. V. 7 Jesu Christi hans sons bold renar oss af alla synder; och på andra sidan orden i Joh. 1: v. 29. Si Guds lamb, som borttager verldenes synder: Boldnäs Kyrka anno 1731. På locket är ett lam af drifvet arbete.

3o En inuti förgylld Kalk, som väger 38 $\frac{1}{2}$ lod –

4o Ett Paten, som väger 11 $\frac{1}{2}$ lod. –

5o En mindre Kalk, som väger 35 $\frac{1}{4}$ lod med filigrans-arbete, och ett crucifix på foten af drifvet arbete. Den synes hafva varit försedd med ädla stenar, sm äro borttagne.

6o Ett Paten till nyss nämnde kalk –

7o En Oblatask, som väger 30 $\frac{3}{4}$ lod, på hvilken läses: Engäfvä efter Kyrkoherden i Boldnäs Peder Plantinum, som dödde i Augusti 1657, af dess Enka Anna Johans Dtr; omgjord 1758, dåvarande Kyrkoherde och Prost Magister Olof Bergman.

8o En förgylld Oblatask af 8 $\frac{3}{4}$ lods vigt.

9o En Sockenbuds Kalk med tillbehör af 27 $\frac{1}{8}$ lod do.

10o En Do----- Do----- af 15 $\frac{1}{2}$ lod Do

11o En dopskål af 54 $\frac{1}{2}$ lods vigt med påskrift: Testamente till Boldnäs Kyrka efter Prosten Herr Mag. Es. Hasselhun (?) och Prostinnan Fru Anna Schytz Ao 1741.

12o 2ne Brudkronor af 64 $\frac{1}{4}$ lod Do

13o En förgylld sked af 2 $\frac{1}{2}$ lod Do

Malm.

1o En ljuskrona i Choret med 2 omgångar pipor

2o En Do på stora gången med Do – Do

3o En Do i Korsgången med 4 Do – Do – och på hvilken läses: år 1761. blef denna ljuskrona förfärdigad till prydnad för Bollnäs Kyrka, som år 1753 då nya Stylen antogs i Svea rike till rymd utvidgades mot Norr och Söder, och år 1758 till bequämlighet både med bänkar och läktare förseddes. –

4o En ljuskrona under Orgelläktaren med en omgång pipor.

5o En do under Södra Läktaren med Do. – Do

6o En Do under Norra Do – med Do. – Do

7. Tvänne stycken ljusstakar –

Messing.

1.o Nummer Ziffror 116 stkn. –

2o En Ljusstake af drifvit arbete, med 3ne pipor, på Predikstolen

3o En Do med 2ne armar, i Sakristian.

4o Tvänne Do af drifvet arbete i Do.

5o Tvänne Do. – Do – på Altaret.

6o 5 st. Ljusplåtar i Kyrkan, hvilkas drifna arbete föreställa åtskilliga händelser i Bibliska historien, och hvilka hafuer quar några tecken till försilfring –

7. 2ne andra oförsilfrade ljusplåtar.

Koppar.

1o En större Kittel.

2o En fotpanna. –

Tenn.

Tvänne ljustakar.-

Bleck.

10 En gammal Ljussläckare.

20 En tratt.

30 Ett quarters, ett Jungfru- mått. –

Jern-Redskap

10 Jernspett, hvilkas antal ofta förändras. –

20 Tvänne utnötta Kilar. –

30 Shoflar, hvilkas antal dagligen förändras. –

40 Ett odugligt oblats-jern.

50 Ett Do som begagnas.

60 Ett Dörrlås för Sachristian.

70 En Pappers-Sax.

80 En Skrufnyckel till Storklockan

90 En Eldgaffel.

100 En Jernkista med 5 lås, hvari silfret och KyrkoCassan förvaras.

110 En Ljus-sax

120 4 st. små Jernkannor, hvaraf en är skadad.

Glas

10 E större Spegel i Sachristian.

20 En större Bouteille

30 2ne flaskor tillhörande Sockenbuds-Cantinen

40 En Chrystalls- Ljuskrone i Sachristian.

50 Tvänne Bläckhorn. –

60 Fyra slipade Carafiner, hvaraf en är skadad.

70 En Vatten-Carafin

Trädsaker.

10 Ett större skåp i Sachristian.

20 Ett D0 mindre för nummersiffrorna

30 Ett D0 för håfvarna

40 Ett D0 gammalt.

50 Tvänne bord, ett måladt, ett med läderöfverdrag

60 3ne st. Kistor med Jernbeslag.

70 En låda för kalk-kläderna.

80 7 st. Stolar.

90 4 st obrukbara Brudstolar.

100 4 st Pallar. -

110 En Sanddosa, en Linial.

120 Ett Litet bord, som brukas i stället för dopfunt.

130 En Bokpulpet på Predikstolen

140 Ett Mindre måladt Crucifix

150 Trenne stycken Ljuskronor på Läktarne

160 2ne dammborstar

170 7 st Säten.

180 En med zirater utskuren ljustake i Sachristian

190 3ne st. nummertaflo. –

200 Ett par gamla håfvar.

210 Ett par klädda med rödt sammet med galoner.

220 Ett D0 – D0 med svart D0.

Kläder.

10 Ett antependium af rödt kläde

20 Ett D0 obrukligt af rödt sidensarge.

30 Ett D0 af Svart kläde med fransar.

40 Ett dito grönt af lärft.

50 En gammal altarduk af lärft med spetsar.

60 En D0 af Cambrick med – D0

70 En D0 obrukbar af rödt kläde.

80 Ett st. dyna af Sammet obrukbar.

90 En Kyrkovaktar Råck.

100 En matta af grøn fris.

110 3ne st. liklistor

120 2ne st. gröna Rullgardiner i Kyrkan.

Mässkläder

10 En gammal mässhake af Svart sammet med silfvergaloner: har ett crucifix på ryggen: på bröstet en Sol med JAVE förfärdigad 1761. märkt med O.B.H.P. -

20 En gammal röd sammets mässhake. Med ett broderadt kors på ryggen. På bröstet bokstäfverna IHS.

30 Tvenne gamla och lagade Mässkortor.

Kalkkläder

10 Ett af sidensarge med blommor

20 Ett af svart Do med silfverfransar

30 Ett brunt med blommor

40 Ett af Trumfant med Guldspets

50 2ne st gamla handdukar

60 2 st. slitna Servietter

Brudkläder.

10 En gammal Pell af Cattun

20 2ne st. täcken af ylle

Diverse.

- 1o 5 st. gamla likbårar
 2o En vattenspruta med tillbehör, utom Embar.
 3o Ett stagur i Tornet.
 4o En fattigbössa på kyrkovallen.
 5o 2ne spannmålsårar. -

Böcker:In Folio

- 1o Carl XII:s Bibel-----tryckt 1703.
 2o G. II. Adolfs Do med taflor I trädsnitt----- 1618.
 3o Gezelii förklaring öfver G. och Nya Testam. 3 vol.
 4o Hellenii Concordans-Bibel.- 2 vol.
 5o Dopböcker från 1698 ----- 5 vol.
 6o Kladd öfver Kyrkans räkensk. Från 1714 ----- 6 vol.
 7o Do öfver Fattig Cassan från 1714 ----- 4 vol.
 8o Hufvudbok öfver Kyrkans räkensk, från 1704 -3 vol.
 9o Kyrko Råds Protocoller _____ 1 vol.
 10o Likbok ----- 1 vol.
 11o Vigselbok ----- 1 vol.
 12o Förhørs Böcker från 1760 -----19 vol.
 13o Tabeller från 1759 -----3 vol.
 14o In och Utflyttningsbok från 1783
 15o Förteckning på Catechumini _____ 1 vol.
 16o Samlingar af Circulairbref ... _____ 3 vol.
 17o Sockenstämme-Protocoller från 1752. ----- 3 vol.
 18o Bondestolpen -----1 vol.
 19o Peringschölds bibliska slägtregister -----1 vol.
 20o En vaccinations Tabell a Hedin

In Quarto.

- 1o Psalterium Davids o Johannes der türre exemata ---defect
 2o Schrivens själaskatt ----- 5 Band
 3o Symboliska böckerna ----- 1 Band tryckt 1730
 4o Lutheri Större Cateches -----1667
 5o Spegels Kyrkohistoria 2 del. -----1 Band 1707
 6o Psalm och Evangelii Böcker ----- 3 Band 1695
 7o Handböcker. ----- 3 Band 1602
 8o En Do -----
 9o 2ne Do ----- 2 Band 1809
 10o Kyrkolagen -----1 Band 1687
 11o Confessio fidei -----1593
 12o 13o Scröderii och Vallenii Huspostillor.

- 14o Olai Andrae förklaring öfver Uppenb. Boken -
 15o Proföfversättning af H. Skrift.
 16o Kongl. Förordningar från 1721. _____ 23 band
 Do några oinbundna.
 17o Nya Testamentet.
 18o Vilskmans Ecclesiastik-Verk _____ 2 Band
 19o M. V. Conistorii memorial -----5 Band
 20o Förhörbok från 1718–1760. _____
 21o Förordningar, som årligen upplösas. ----- 2 Band

In Octavo

- 1o Tal vid Prins Oscars f. Nattvardsgång. – Tryckt 1815
 2o Hartmans om Sjukdomars kunnande. _____ 1765
 3o Hunnii Epotome Credendorum. _____ 1726
 4o Gamla Kyrko Handböcker _____ 3 Band
 5o Darelis Socken Apothek. _____ tryckt 1760
 6o Vinblad om Murbruks inrättande _____ 1762
 7o Prof Psalmbok. _____ 1763
 8o En Do _____ ----- 1793
 9o Pontins Läkare bok med supplement.
 10o Köppens Bibelverk _____ 2 Band -----
 11o Vadström om Veneriska smittan ----- Tryckt 1796
 12o Krigsartiklar. ----- 1795
 13o Höffners Choralbok _____ 1808
 14o Choralbok för nya Psalmboken. _____
 15o Vestrings Historia om Svenska Lafvarne --
 De 8: första Häftena, utom d. 4de som fattas

År och Dag som ofvan

Anders Fraenell

Pastor i Alfta

P: Ruus

Pastor i Bollnäs
 Kongl. Hofpred. Och
 Contractts. Prost

Såsom Upsala Consistorii Ombud

C I K Brunow

Major

Olof Olofsson

Kyrkovärd

Hans Andersson

Kyrkovärd

INVENTARIA

Anna-Johanna von Platen

inventering registrering rådgivning

INVENTARIA

Anna-Johanna von Platen

Org.nr 680216-9349

Innehar FA-skatt

Bg: 5842-8491

Blomstervägen 10

812 41 GÄSTRIKE HAMMARBY

Tel. 070-728 57 75

e-post: anna-johanna@inventaria.se

Webbadress: www.inventaria.se